IN NATALEM DIEM
SERENISSIMI ETRVRIÆ
MAGNI DVCIS
FERDINANDI SECVNDI
Qui incidit in Festum S.Bonauenturæ,

PAGANINI GAVDENTII I.C.

NARRATIO.

Florentiæ, Apud Simonem Ciottum MDCXXX.
Superiorum permissu.

HÆc superis electa dies, qua purior æther
Splendeat, & toto depellat nubila Mundo.
Quæ tantum terris gessit decus. Ite per astra
Pierides, cœloq; nouum deducite carmen.
Aut humili cantum, Diuæ, sine more ciete,
Aut tantam tacita lucem veneremur acerra.
Sed siluisse nefas. nostrum bona gaudia pectus
Concutiunt, stimulos vertit Pisæus Apollo.
Si quondam, quà se deuoluunt Tybridis vndæ
In mare Tyrrhenum, de prisca lusimus vrbe,
Nunc nos Arnus habet, totiesq; optata Camœnis
Otia largitur, suadetq; impellere Cyrrham.
Auspicijs, FERNANDE, tuis nunquam irrita Phœbo
Vota cadent, nunquam deerunt sua Numina Vati.
Fallor an huc Musæ migrant Helicone relicto,
Et de Pierijs diffundunt fontibus vndam?
Quin Pater, ipse chori Præses pro vertice Pindi
Concelebrat generosa tuos Florentia colles.
Lætus adest. agnosco Deum nec fallit imago
Lumina nostra leues non admittentia formas.
In medio residens, diuino pollice chordas
Impellit, doctaq; affatur voce sorores:

Dum lux exoritur toti notiſſima cœlo,
Quæ FERDINANDO affulſit, cum luminis auras
Hauſit, & æthereum Tuſco caput extulit orbi;
Vos hilares celebrate diem, vos munere diuûm,
Quæ Magno patuere Duci, memorate canentes:
Et quæ felici voluerunt ſtamine Parcæ,
Cum puero adſliterunt naſcenti, dicite Diuæ,
Dicite, & alterno laudes committite plauſu.

Sic præfabar, quando mutato conſilio, Tuſcis poetis, quorum mater, florẽtiſſima eſt hæc vrbs, Natalem tuum, Sereniſſime Domine, celebrandum relinquere decreui. Cur enim peregrinum carmen interponerem Etruſcis delitijs, quæ nũquam Græcæ, & Latinæ elegantiæ apud æquos Iudices ceſſerint? Dedit iampridem Prouincia, quæ ~~Veſtro~~ tuo paret imperio, eas amœnitates, quibus ſuas opes lubẽter augerent Heroes ~~illis~~ priſcis temporibus nati, ſi caput extollere, ſi poemata ad Arnum dictata poſſent relegere. At iacent illi, & in ſqualore iamdudum conſenuerunt lòca quondam decantatiſſima. Noſtra vigent, & ſi ſuperiora ſecula Dantem, Petrarcham ſuſpexerunt, habet hodie Tuſcia Saluadorium verè Muſarum Seruatorem, qui quod placet, quod Quærengos, Aleandros laudatores inuenit, etiam tui muneris eſt, qui Scriptorem profectò egregium munificentia fo-

ues.

ues. Nec enim hactenus Tibi ſufficit, aut in iuriſprudentia Curinos, in Medicina Caſtrenſes, aut in Philoſophia Galilæos, Claromontios benigno fauore proſequi, niſi & politiorum ſcriptionum auctores præſtò habeas. Macte hac delectatione, Sereniſſime Domine, Tuorum Maiorũ hac quoq; in re nulli Secunde, & me non orantem hac lætiſſima die, ſed aliquid præ deuoto obſequio dicere geſtientem, propitio numine admitte. Nec enim operoſum cincinnatæ ſtructuræ apparatum affero, non ſinuoſum verborum ædificium molior. Quæ peregrinus nuper aduentans audiui ſimpliciter narro. Hæc mea felicitas eſt, cum arte deſtituar, narratione iuuari, quæ quò minùs à ſimplicitate abit, ad veritatem accedere dicitur propiùs. Atq; nunquam ad homines maiorum gentium aſpiraui, &, vt me à profano vulgo diuiderem, operam dedi. Sic cum mediocribus quàm benè mihi conuenit. quibus ſemper incolumitas ciuitatum nititur. Qui verum & noſſe poſſunt, & dicere amant. plebs aut raró, aut nunquam eligit. cœcis paſſibus it, quà vtcunq; ſignatur iter. proceres aut ambiguè dicunt, aut excogitato commento, quà ſpirat aura commodorum, vela ſermonis obliquant. Medij nec inſcitia peccant, nec cauſas affectuum habent. Horum colloquia ſemper frequentaui. horum etiam contubernium quæſiui. cum his tempus tranſigere quã

iucun-

iucundum. Hic feria iocis temperantur. sic vetera reponuntur, vt recentia non negligantur. Nec mihi difficile fuit in hac quoq; Ciuitate quamprimum his cœtibus misceri. Illicò iungũtur, qui fronte hilaritatem, lingua præferunt sermones, in quibus dolosæ spes vtilitatis nullam habet partem. Cùm verò intra paucos dies de multis contigerit cum fructu conferre, de tuo die Natali vicesimo primo erudita fuit confabulatio, atque eò tandem omnia commodè redibant, vt Te PIE FELICEM, & FELICITER PIVM extollerent, colligerentq; non posse non esse felicem, qui pius sit, & felicitatẽ solidam comite gaudere pietate, nec posse offendi Nemesin, si celebretur felicitas eius, qui aliter esse nolit felix, nisi sit pius, persuasumq; habeat, felicitate excidere non posse eum, qui à pietate non discedat. atq; hæc cum dicerentur summo omnium assensu, non potui me continere, quin œstro cuidam habenas laxarem, & in hunc verborum circuitum excurrerem: ò fortunatam regionem, ò beatã Etruriam, dum fasces veneratur illius, in quo sic emicat augusta ex Heroico genere maiestas, sic splendent ingentes virtutes velut per seriem longo ordine transmissæ, sic lucent & corporis & animi clarissima ornamenta, vt velut sol quidam omnia suo circumplexu moderetur Pietas; & cum proprio lumine illa possent consurgere, ab hac malunt omnes radios.

dios.

dios accipere. Sed iuuat aliqua ex ijs, quæ tunc fuerunt prolatâ, recensere. Fuit enim qui sic ferè loqueretur: Nam quanta est Cœlitum in hos populos benignitas hac tempestate, quando inclyta Italia, & regina prouinciarum meritò vocata ad solitudinẽ prope redigitur?

Lugen. abductis arua colonis.

Exustis oppidis, fugatis aut internecione deletis incolis, sterilitatem induunt agri. Alpes vtrinq; infestos exercitus immittunt. Duplex bellicosa natio velut torrens

Quæq; suum populatur iter,

Italici generis, & animi qui sunt, aut ambigui in euentum hærent, aut exteris iuncti in contraria studia scinduntur, &, quod pessimum, sic æqua lance pondera rationum aut leuantur, aut premuntur, vt ne quidem oculatissimi, quę meliora probari mereantur, videant. Nec satis est calamitatum, pestiferi morbi non vno cladis genere grassantur in capita miserorum ciuium, quorum aliqui si conentur erũpere, necessaria sæuitia ad mortis theatrum repelluntur. Ita si circumferamus oculos, vbiq; deprehenditur

Plurima mortis imago.

Vix quicquam superest, quod aut morbi, aut bellũ, aut annonæ incendium non occuparit hactenus, & etiamnum miserandum in modum non populetur.

Etruria

Etruria tamen tamquam cœlo præ reliquis dilecta, in hanc diem incolumis seruatur, hæc bona Tusci vno ore Magni Ducis & prudentiæ & pietati imputant. Hinc omnium in ipsum augetur amor, & quacumq; incedit, velut salutare sidus suspicitur, & tamquam Deo coniunctissimus verissima prædicatione celebratur.

F I N I S.